

Bibliographisches Repertorium. II. Die Sonntagsbeilage der Vossischen Zeitung. 1858—1903. Das Neueste aus dem Reiche des Witzes. 1751. Herausgegeben von Dr. Heinr. Hub. Houben. (Berlin.) (Veröffentlichungen der deutschen Bibliographischen Gesellschaft. Zweiter Band.) Berlin. 1904. (Kivül 1905.) B. Behr's Verlag. Nagy 8-rét, XXII, 1074. hasáb. Ára papirkötésben 40 M.

A *Deutsche Bibliographische Gesellschaft* kiadványainak ez a második kötete, a társaság programjához híven, ismét egyik időszaki folyóirat könyvészeti feldolgozását tartalmazza. A társaság választását az az 1904. okt. hó 29-én lezajlott jubileumi ünnepség irányította, melylyel a *Vossische Zeitung* kiadói vállalatuk kiváltságlevelének 200 éves fordulóját ülték meg. Jelen kötet ugyanis a *Vossische Zeitung*nak nagyhírű tudományos mellékletét, a *Sonntagsbeilage*t tartalmazza ugyanolyan bibliografiai feldolgozásban, a minőnek alapelvei szerint az első kötet is készült.¹

A *Sonntagsbeilage* mellett szerző a *Vossische Zeitung*nak a vállalatot támogató szerkesztősége óhajtására felvette munkájába a Beilage rövid életű XVIII. századi előfutárját is, a *Lessing* szerkesztette »*Das Neueste aus dem Reiche des Witzes*« cz. havi-lapot, mely 1751 áprilisától december haváig jelent meg s szinte kizárólag az anonym szerkesztő cikkeit tartalmazza.

Több mint egy évszázaddal *Lessing*nek e kudarczot vallott kísérlete után, 1858-ban jelentek meg a jelenlegi *Sonntagsbeilage* első számai Ernst Otto *Lindner* szerkesztésében, egyelőre a fölapnak akkor kisnegyedréti, kéthasábos formájában, külön czím és számozás nélkül, mint a vasárnapi szám egyik melléklete. Mai czímfelírását csupán 1866-ban vette fel s ugyanakkor vette kezdetét önálló számozása is. Midőn 1872-ben a fölap jelenlegi nagyobb formátumát öltötte magára, a postahivatal nehézségeket kezdett támasztani az eredeti alakjában meghagyott vasárnapi melléklet szállítása körül, mire a szerkesztőség a surlódásokat elkerülendő a Beilage-t is kibővítette a fölap alakjára. E nagyobbított, kényelmetlenebb kezelési alakját a Beilage 1899. január 1-én cserélte fel ismét jelenlegi kisebb formátumával, mely folyóirat jellegének a legjobban megfelel.

A Beilage tartalmát illetőleg, *Houben* bevezető fejtegetései alapján, négy korszakot különböztethetünk meg. Az első a kezdő évek tapogatózó korszaka, a midőn az új vállalat közleményei még nagyrészt tárczacikk-jellegűek. E tárczajelleg jelentékenyen hátranyomult, bár nem tűnt még el egészen Herman *Kletke* (1867—1886) szerkesztősködése idejében, míg 1886 óta Friedrich

¹ V. ö. a Magyar Könyvszemle 1904. évf. 488—89 lapjain megjelent ismertetésünkkel.

Stephany égisze alatt fölvette mai enciklopédikus jellegét, melyet csupán Paul *Schlenther*-nek 1889-től 1897-ig terjedő szerkesztős-ködése idejében szorítottak hátra az ő uralma alatt elszaporodó modern szépirodalmi vitatkozások.

Houben-nak repertoriuma elkészítésénél Alfred Fedor *Cohn* volt munkatársa, a ki nemcsak az egész kötet korrekturájánál segédkezett, hanem az 1862—66, 1871—87, 1893—1901 és 1903. évfolyamokat fel is dolgozta. A 330 hasábos, gyémánt betűkkel nyomtatott név- és tárgymutató, mely a legcsekélyebb részletekre is kiterjed, Karl és Emil *Müller* közreműködésével készült. A *Les-sing*-féle folyóiratot ismertető bevezetés Franz *Muncker* munkája. Az impozáns kötetet a *Das Neueste aus dem Reiche des Witzes* első számának jól sikerült hasonmása díszíti. Σ

Havi könyvészet a magyar könyvkereskedelemben megjelent és megjelenőfélben levő újdonságokról. 1907. 1. szám. Budapest, 1907. Nagy Sándor. 8-rét. 8 l. Előfizetési ára 1 K, postán 1 K 50 fill.

A *Toldi* Lajos fővárosi könyvkereskedő czég régóta érzett hiányt kíván pótolni ez új közlönyével, mely a *Hinrichs*-féle *Wöchentliches Verzeichnis* alakjában, de persze nemzeti irodalmunknak megfelelően redukált méretekben óhajtja megismertetni az érdeklődő közönséggel könyvpiacunk egy-egy havi termelését.

A könyvek rövid címei megjelenésük helyével, évével s kiadójával, továbbá a bolti ár összegével is el vannak látva s így minden tekintben megfelelnek a vállalat elé tűzött tisztán gyakorlati követelményeknek. Az egyes művek 18 szakba vannak osztva, melyek köre s egymásutánja szintén a *Hinrichs*-féle vállalatot utánozza. E szakok a következők: I. Vegyes tudományos munkák és gyűjtemények. II. Hittudomány. Imakönyvek. III. Jog- és államtudomány. Politika. Statisztika. IV. Orvostudomány. Állatgyógyászat. V. Természettudomány. Mennyiségtan. VI. Bölcsészet. Neveléstudomány VII. Iskolakönyvek. Gyorsírászat. VIII. Nyelvtudomány. Irodalom. IX. Történelem. Életrajzok. X. Földrajz. Utazás. Térképek. XI. Hadtudomány. Sport. Torna. XII. Művészet. Zeneirodalom. XIII. Építészettudomány. Technologia. Bányászat. XIV. Ipar. Kereskedelem. XV. Gazdaság. Erdészettudomány. Állattenyésztés. XVI. Regények. Beszélyek. Költészet. Színművek. XVII. Ifjúsági iratok. Képeskönyvek. XVIII. Különfélék. Naptárak. Czimjegyzékek.

A jegyzékben — ugyancsak *Hinrichs*-ék példájára — nemcsak a már tényleg megjelent, hanem megjelenőfélben lévő s miként ott, itt is csillaggal megkülönböztetett művek címei is szerepelnek.

A *Hinrichs*-féle katalógustól eltérő, de nem valami szerencsés változtatás a folyóiratoknak a jegyzékbe való bevonása,